

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง พุ่มพวง ดวงจันทร์: จุลพลิกผันของเพลงลูกทุ่งไทย ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์เนื้อร้อง ทำนอง การเรียบเรียงเสียงประสาน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นายวิเชียร คำเจริญและนายเอนก รุ่งเรือง ซึ่งเป็นผู้ประพันธ์บทเพลงลูกทุ่งให้กับพุ่มพวง ดวงจันทร์และบุคคลที่เคยร่วมงาน รวบรวมเข้ากับเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้แก่ โน้ตเพลง แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง หนังสือ นิตยสาร งานวิจัยและบทความต่าง ๆ แล้วนำเสนอผลการวิจัยด้วยรูปแบบเชิงพรรณนา โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอนคือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำกับข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานภาคสนาม

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากโน้ตเพลง แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง หนังสือ นิตยสาร งานวิจัยและบทความต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาประวัตินักร้องพุ่มพวง ดวงจันทร์กับการวิเคราะห์เนื้อร้อง ทำนองและการเรียบเรียงเสียงประสานของนายวิเชียร คำเจริญและนายเอนก รุ่งเรือง โดยแหล่งข้อมูลสำคัญในการศึกษาค้นคว้าคือ

- 1.1 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- 1.2 สมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย
- 1.3 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 1.4 ห้องสมุดดนตรีพุทธระหม่อมสิรินธร หอสมุดแห่งชาติ
- 1.5 สถาบันวิทยบริการ (หอสมุดกลาง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.6 ห้องสมุดศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพจำกัด(มหาชน)
- 1.7 พิพิธภัณฑ์เพลงลูกทุ่ง โดยเจนภพ จบกระบวนวรรณ
- 1.8 สถานีวิทยุคลื่นFM. 95 เพลงลูกทุ่ง
- 1.9 ห้องสมุดศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
- 1.10 ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานภาคสนาม ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์นายวิเชียร คำเจริญและนายเอนก รุ่งเรืองและบุคคลที่เคยร่วมงาน ญาติมิตร นักร้อง ผู้ฟัง โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นข้อมูลในการศึกษาประวัติ นักร้องพุ่มพวง ดวงจันทร์กับการวิเคราะห์ทำนองเนื้อร้อง การเรียบเรียงเสียงประสานของผู้ประพันธ์บทเพลงลูกทุ่งให้นักร้องพุ่มพวง ดวงจันทร์ บุคคลผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้ คือ

2.1 นายวิเชียร คำเจริญ ศิลปินแห่งชาติเกี่ยวข้องเป็นผู้ประพันธ์เนื้อร้อง ทำนองเพลงให้กับพุ่มพวง ดวงจันทร์

2.2 นายเอนก รุ่งเรืองเกี่ยวข้องเป็นผู้เรียบเรียงเสียงประสานให้กับพุ่มพวง ดวงจันทร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานภาคสนาม ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ดังนี้

1. แบบสอบถาม (แบบบันทึกข้อมูล)
2. แบบสอบถาม (ข้อมูลบุคคลและข้อมูลทางดนตรี)
3. เทปบันทึกเสียง
4. กล้องถ่ายรูป

เครื่องมือดังกล่าวใช้เพื่อเก็บข้อมูลชีวประวัติและผลงานการประพันธ์เนื้อร้อง ทำนองของนายวิเชียร คำเจริญและการเรียบเรียงเสียงประสานของนายเอนก รุ่งเรืองโดยวิธีการสัมภาษณ์ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การจัดกระทำกับข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานภาคสนามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยแบ่งประเภทของข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้คือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับความเป็นมาของเพลงลูกทุ่งไทยและเรื่องราวชีวิตและผลงานของนักร้องลูกทุ่งพุ่มพวง ดวงจันทร์ ข้อมูลที่เกี่ยวกับแนวคิดในการประพันธ์เนื้อร้อง ทำนองของนายวิเชียร คำเจริญ และข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดในการเรียบเรียงเสียงประสานของนายเอนก รุ่งเรืองที่ทำเพลงให้พุ่มพวง ดวงจันทร์

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับความเป็นมาของเพลงลูกทุ่งไทยและเรื่องราวชีวิตและผลงานของนักร้องลูกทุ่งพุ่มพวง ดวงจันทร์ ผู้วิจัยมีวิธีจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1.1 ทำการถอดเทปที่สัมภาษณ์บุคคลข้อมูล ในเรื่องความเป็นมาของเพลงลูกทุ่งไทย

แล้วพักข้อมูลไว้

1.2 ทำการถอดเทปสัมภาษณ์บุคคลข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตและผลงานการร้องเพลงของ พุ่มพวง ดวงจันทร์ โดยแบ่งแยกประเด็นในการสัมภาษณ์ออกเป็นด้านต่าง ๆ คือ ชีวิต ผลงานการร้องเพลงและรางวัลเกียรติยศของพุ่มพวง ดวงจันทร์แล้วพักข้อมูลไว้

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารสิ่งพิมพ์มาแยกออกเป็นส่วน ๆ คือข้อมูลเรื่องความเป็นมาของเพลงลูกทุ่งไทยและเรื่องราวชีวิตและผลงานการร้องเพลงของพุ่มพวง ดวงจันทร์

2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับผลงานการประพันธ์เนื้อร้อง ทำนองของนายวิเชียร คำเจริญ

ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ในการคัดเลือกผลงานการประพันธ์เนื้อร้อง ทำนองของนายวิเชียร คำเจริญเพื่อนำมาวิเคราะห์ลักษณะของคำที่ใช้ แนวคิดการประพันธ์ของนายวิเชียร คำเจริญดังนี้

2.1 เป็นผลงานเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์เนื้อร้อง ทำนองให้กับพุ่มพวง ดวงจันทร์

2.2 เป็นผลงานเพลงที่ได้รับรางวัลพระราชทานของนายวิเชียร คำเจริญ

2.3 เป็นผลงานเพลงที่ได้รับการเผยแพร่ในรูปของเทปบันทึกเสียง ประพันธ์เนื้อร้อง ทำนองของนายวิเชียร คำเจริญ

3. ข้อมูลที่เกี่ยวกับผลงานการเรียบเรียงเสียงประสานของนายเอนก รุ่งเรือง

ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ในการคัดเลือกผลงานเพลงของนายเอนก รุ่งเรือง เพื่อนำมาวิเคราะห์การเรียบเรียงเสียงประสาน ดังนี้

3.1 เป็นผลงานเพลงลูกทุ่งที่ได้เรียบเรียงเสียงประสานให้กับพุ่มพวง ดวงจันทร์โดยนายเอนก รุ่งเรือง

3.2 เป็นผลงานเพลงที่ได้รับรางวัลพระราชทานของนายเอนก รุ่งเรือง

3.3 เป็นผลงานเพลงที่ได้รับการเผยแพร่ในรูปของเทปบันทึกเสียง การเรียบเรียงเสียงประสานโดยนายเอนก รุ่งเรือง

หลังจากได้ผลงานผู้วิจัยคัดเลือกเพลงจำนวน 3 เพลงเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการแบ่งข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของการประพันธ์เนื้อร้อง ทำนองของนายวิเชียร คำเจริญและการเรียบเรียงเสียงประสานของนายเอนก รุ่งเรือง ออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อร้อง ทำนองของนายวิเชียร คำเจริญและ การเรียบเรียงเสียงประสานของนายเอนก รุ่งเรืองจำนวน 3 เพลง ในช่วงปี 2526-2534 ที่พุ่มพวง ดวงจันทร์ขับร้องและมีชื่อเสียงโด่งดัง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูล ด้วยการแบ่งแยกข้อมูลออกเป็นส่วนต่าง ๆ ในข้างต้นแล้ว

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์บทเพลงที่พุ่มพวง ดวงจันทร์ ขับร้องและสร้างชื่อเสียงให้โด่งดังในช่วงปี พ.ศ.2526-2534 จำนวน 3 เพลง โดยวิเคราะห์เนื้อร้อง ทำนองเพลงของนายวิเชียร คำเจริญกับวิเคราะห์การเรียบเรียงเสียงประสานของนายเอนก รุ่งเรือง

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อร้อง ทำนอง จำนวน 3 เพลงที่นายวิเชียร คำเจริญได้ประพันธ์ให้ พุ่มพวง ดวงจันทร์ ผู้วิจัยได้ทำตามลำดับดังนี้

- นำเนื้อร้องและทำนอง จำนวน 3 เพลง มาทำการวิเคราะห์ในลักษณะของการใช้คำต่าง ๆ เช่น การใช้คำง่าย การซ้ำคำ การซ้อนคำ การใช้คำสแลง เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการเรียบเรียงเสียงประสาน จำนวน 3 เพลงที่นายเอนก รุ่งเรือง ประพันธ์ให้พุ่มพวง ดวงจันทร์ ผู้วิจัยได้ทำตามลำดับดังนี้

- วิเคราะห์ประเภทและหน้าที่ของเครื่องดนตรี
- วิเคราะห์โครงสร้างสำคัญของบทเพลง
- วิเคราะห์การสร้างดนตรีประกอบแนวทำนอง
- วิเคราะห์การใช้คอร์ด

วิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ส่วน โดยใช้ทฤษฎีทางสังคมวิทยา เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (ดนตรี) มาวิเคราะห์ถึงลักษณะการประพันธ์เนื้อร้อง ทำนองของนายวิเชียร คำเจริญและวิเคราะห์การเรียบเรียงเสียงประสานของนายเอนก รุ่งเรืองจำนวน 3 เพลง

การนำเสนอข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในข้างต้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอข้อมูล ออกเป็น 4 ส่วน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้คือ

1. ความเป็นมาของเพลงลูกทุ่งและเรื่องราวชีวิตและผลงานการขับร้องเพลงลูกทุ่งของ พุ่มพวง ดวงจันทร์นำเสนอในบทที่ 2

2. วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของเพลงลูกทุ่งที่ได้รับอิทธิพลจากพุ่มพวง ดวงจันทร์ ช่วงปีพ.ศ.2515-2525, พ.ศ.2526-2534 และพ.ศ.2535-2545 นำเสนอในบทที่ 4

3. การวิเคราะห์เนื้อร้อง ทำนองของนายวิเชียร คำเจริญและการวิเคราะห์การเรียบเรียงเสียงประสานของนายเอนก รุ่งเรือง บทเพลงที่พุ่มพวง ดวงจันทร์ขับร้องและสร้างชื่อเสียงให้โด่งดัง ในช่วงปีพ.ศ.2526-2534 จำนวน 3 เพลง นำเสนอในบทที่ 5

4. สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ นำเสนอในบทที่ 6